

Biserica noastră binecuvântă rodnică activitate de până acum precum și pe ceea din viitor, a dlui N. Iorga și se asociază la urările de bine ce i se aduc azi marelui învățat al neamului nostru cu prilejul împlinirii a 60 ani dela nașterea sa dorindu-i din suflet aceeaș putere de muncă, acelaș entuziasm și voioșie și de aci înainte pentru desăvârșirea misiunii Sale.

Dr. P. Țiucra.

N. Iorga în literatură

În partea ce-mi revine în schițarea personalității marelui nostru ăarbătorit s'ar impune să fie înfățișat N. Iorga versificatorul, novelistul, dramaturgul, oratorul, criticul literar, istoricul literar, făuritorul de limbă și îndrumătorul, *atâtea capitole* separabile, cari ar putea consfinți *tot* atâtea personalități, *toate* îndreptățite prin valoarea lor a ocupa locuri de frunte în istoria literaturii românești, **fiindcă**: *Nicolae Iorga este cel mai complet inzestrat dintre conaționalii noștrii — azi în viață — și totodată de o activitate tenace susținută, neatinsă încă în istoria culturii noastre.*

Elanul primei sale tinereți de romantică visare s'a încheșat în versuri prevestitoare ale acestei personalități vulcanice. Ele au fost adunate mai târziu într'un volum cuprinzând mai ales operele dintre anii 1890—93 apoi foarte multe traduceri din lit. universală și câteva mai noi.

Schițele și operele sale dramatice în marea majoritate a cazurilor își iau subiectele din trecutul nostru eroic și au darul de a evoca în contemporani, cu vremile apuse și sufletul curat, viguros și plin de nobilă demnitate al strămoșilor.

În critică, e călăuzit de vederi noi și personale pecetluind anumite valori ale istoriei literaturii noastre disputate sau greșit stabilite dela cele mai îndepărtate începuturi de cronică și până azi, resturnând fără cruțare situații delicat menajate și scoțând în evidență valori uitate.

E cel dintâiu care *stăvilește* regalitatea literară a lui Alexandri la epoca sa de înflorire și tronul vecinicii îl rezervă autorului „Luceafărului“ și al „Somnoareselor păsărele“, a cărui icoană — după moarte — încet se sue pe cerul nostru și al omenirii, dominând viitorul îndepărtat cu raza blândă a geniului său.

Ca istoric literar, din noianul de date ce stăpânește — ca nimenea altul până astăzi, redă epoci desăvârșit ilustrate și înviate, stăpânind în orice moment pulsul vieții, operii și al mediului. Între multe altele a scris ist. lit. rom. dela cei dintâi cronicari până la 1866, în 6 volume...

Ca orator, creiază spontan opere de desăvârșită arhitectură artistică și logică, de unitate, fiind totodată un nesecat izvor de învățături strecurate în vaste paranteze înviorate la rândul lor de comparații neașteptate, de străfulgerarea inteligenței sale unice, de umorul, ironia, indignarea purtătoare de fiori și fără întrerupere stăpânit de verva sa nemeșteșugită.

a) În panegiric are creații de valoare neatinsă până astăzi în literatura noastră de acest fel.

Ca făuritor de limbă — fără a mișcarea pe Eminescu putem aminti numele lui N. Iorga:

a) Eminescu a pus atâta poezii în cuvintele folosite în operele sale, încât farmecul desprins din sufletul său le însoțește de atuncia nedespărțit în orice intrupare. Datorită acestui fapt, dela Eminescu nu s'a mai putut crea literatură, în românește, decât în lima lui, originalitatea autorului aducând numai o nuanță a sa.

b) N. Iorga, această apotează a gândirii românești, din punct de vedere al limbei poetice rămânând elevul lui Eminescu, așa cum spre Eminescu va căuta încă mult timp viitorul, din punct de vedere al frazei a găsit limba noastră neîncăpătoare pentru a exprima architedonica sa gândire și și-a croit forme noi de sintaxă, pe cari numai el le întrebuintează cu succes, probabil fiind și singurul căruia îi sunt, deocamdată, necesare.

Și ajungem, în această grăbită enunțare de capitole la domeniul cel mai caracteristic personalității acesteia rare, la N. Iorga îndrumătorul cu puteri magice, pe toate tărâmurile vieții acestui neam, și deci și acel literar.

Continuator al unei epoci: a) în care Eminescu nu era înțeles de cei mulți iar alții refuzau să-l înțeleagă pentru a evita obligația de a-l recunoaște,

b) în care Coșbuc pentru limba sa sănătoasă românească și pentru subiectele sale trup din trupul celei mai curate și mai bune pătri a neamului nostru, obținuse doar titlul ironic de „poet al cucuruzului“.

c) contimporan al unei epoci de sfidător snobism și de slugarnic cult pentru limba franceză și obligator dispreț pentru tot ce venea de jos inclusiv limba, pentru că prin aceasta să se obțină titlul de nobleță: *dela acei ce tot așa îl cuceriseră.*

N. Iorga a trăit vremurile în cari această clasă ce-și zicea suspusă și se cerea izolată de mulțimea românească, de care uneori nici nu era prea mult legată *nici* prin sânge, *nici* prin suferințe — și *mai* puțin prin simpatie și de avea putea aplauda ca opere nemuritoare frazele de poruneală și entusiasm convențional ale lui Bolintineanu mult mai suportabil pentru cei ce nu credeau în nimic — în afară de interesele lor — decât Eminescu *periculos* prin morea lui sinceritate, înaltul său simț de dreptate și *insuportabil* prin înălțimea dela care geniul său căuta compătimitor la acei ce se cereau admirați tocmai pentru aceea ce marele geniu disprețuia din întreg sufletul său de artist și de om.

În acest mediu N. Iorga — la rândul său — *convins în toată ființa sa de sănătatea morală și intelectuală a poporului nostru de pretutindeni și pretutindeni disprețuit de nublețea lui de împărătească moștenire* care îi garanta pentru viitor primul loc în rândul națiunilor alese, a deschis lupta hotărâtă pentru întronarea românescului în literatura românească și în toată viața noastră culturală.

Tânărul profesor de 20—21 de ani a pornit aproape singur la luptă cu credința fanatică a victoriei cauzei drepte și *de pe catedra* pe care a ridicat-o la înălțimea sa, *dela tribună* pe care a înablat-o și a urbanizat-o, *prin scris* mai fecund și mai cuceritor decât al oricui și chiar printr'o serie de articole în cotidianul franțuzesc al acestei clase, i-a spus pe înțelesul ei, ce crede un popor ajuns la cunoștința valorii sale *despre ea și drepturile lui*, N. Iorga, *această incarnare a conștiinței și demnității de odinioară, a deschis o epocă nouă pentru un popor ce, din vremurile de glorie ale marilor voievozi, nu mai avusese parte decât de umilință.*

Ostașii au apărut din toate unghiurile unde așteptau glasul de chemare al unui Arhanghel mântuitor și cu ei a dus lupta pe toate târâmurile și până la baricadele din 1906, în piața teatrului Național, unde limba românească a fost întronată în drepturile sale cucerite de el și *pe veci garantate de aceea ce el a știut să trezească nemuritor în sufletul nostru și al acelor ce vor veni.*

„Semănătorul“ întemeiat la 1902 de G. Coșbuc și Vlahuță, amenințat de a fi innăbușit în lupta ce pornise, peste un an trece sub conducerea dlui N. Iorga și după câșiva ani de luptă, drapelul unci „primărieri literare“ fâlfâie triumfător pe templul artei românești, adunând sub faldurile sale tot ce sufletul artistic românesc putuse da mai valoros.

Prăznuind victoriile Dlui Nicolae Iorga — și nici o acțiune mare a Dsale nu s'a terminat încă cu înfrângere avem conștiința că prăznuim praznicul românesc al nostru al tuturor cei de astăzi și al celor ce nu mai sunt, dar al căror suflet trăește în noi în clipe mari.

SILVESTRU CIOFLEC.

Iorga und die Minoritäten

Sehr geehrte Damen und Herren !

Als ich vor einigen Tagen in der Früh den „Vestul“ zur Hand nahm, da las ich zu meiner nicht geringen Verwunderung, dass ich über „Iorga und die Minoritäten“ einen Vortrag halten werde. Da die Sache aber nun schon einmal gedruckt war und